

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

ECTS макет на учебен курс

Факултет/филиал

Филологически

Катедра

Руска филология

Професионално направление (на курса)

2.1. Филология

Специалност

БП Български език и руски език

ОПИСАНИЕ

1. Наименование на курса

Морфология на съвременния руски език

2. Верификация на курса

- приет с протокол на КС: № 6/17.03.2025 г.
- утвърден с протокол на ФС: No .../ ... 2025 г.

3. Тип на курса

задължителен

4. Равнище на курса (ОКС)

ОКС 'бакалавър'

5. Година на обучение

2 / 3 – 4

6. Семестър

4 / 5

7. Брой ECTS кредити

6

8. Име на лектора

Доц. д-р Юлиана Чакърова

9. Учебни резултати за курса – усвоени знания, умения, компетенции (цели)

Като фундаментална дисциплина в учебния план на студентите от тази специалност курсът „Морфология на съвременния руски език“ цели да предостави подробни базови теоретични знания в сферата на руската

морфемика, дериватология и морфология като дялове в контекста на руската и чуждата лингвистика. Предлаган за студенти, изучаващи руски език като чужд, важна съставна част на курса е и практическата му насоченост, целяща да подпомогне професионалното усвояване и осмисляне на закономерностите на руската морфологична система през призмата на теорията.

Успешно завършилите обучение по тази учебна дисциплина, съобразена с характеристиките на компетентностния подход в образованието, ще придобият компетентности в областта на руската морфология, необходими за бъдещата им реализация както като преподаватели, така и като изследователи, преводачи и изобщо специалисти в извършването на дейности, свързани с филологията.

Основни компетенции, които курсът развива:

- ✓ Компетенция за ориентиране в морфологичната проблематика;
- ✓ Компетенция за рецепция на научна реч със сложна терминология и непознати (до този етап) в подробности идеи, представени на руски език;
- ✓ Компетенция за боравене с новия терминологичен апарат;
- ✓ Компетенция за характеристика на частите на речта през призмата на съвременните рускоезични морфологични теории;
- ✓ Компетенция за работа с руското словообразуване и словоизменение (базирана на придобитите знания и умения за правилно образуване на думи и определяне на граматичното им значение, както и за образуване на граматични категории и форми, определяне на особеностите в употребата им въз основа на осъзнаването им през теоретичната призма);
- ✓ Развитие на общото ниво на владение на руски език.

10. Начин на преподаване

Курсът на обучение се реализира аудиторно с включени иновативни модели на преподаване. Сред най-често прилаганите модели са: преподаване с интерактивни методи, преподаване с използване на дигитални технологии, преподаване с проблемно-базирани модели, върху които се инициират дискусии за извеждане на правила и теоретични положения, и др.

Курсът е планиран в 60 часа аудиторна заетост (равномерно разположени в два семестъра), от които 30 часа лекции и 30 часа семинарни упражнения. Семинарните занятия следват съответните теми от лекционния курс, за да се осмисли наученото и системно да се формират и усъвършенстват изследователски и педагогически умения и компетенции.

11. Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременно) курсове

Курсът по руска морфология е част от модула теоретични дисциплини в учебния план на бакалавърската програма и е посветен на съвременния руски език, следващ курсовете по фонетика и лексикология и предхождащ този по синтаксис.

Предварителните изисквания са свързани с общоезиковедска компетентност, получена от курсове като „Увод в общото езикознание“, специализирани знания от предходните курсове по съвременен руски език („Фонетика“ и „Лексикология“), курса по практически руски език, владение на руски език като чужд на ниво средно напреднали (B1 по европейската езикова рамка), добро теоретично и практическо ниво на владение на български език.

12. Препоръчани избираеми програмни компоненти

Всички компоненти на курса са задължителни.

13. Съдържание на курса

13.А. Хорариум и обseg на курса

Компетентностно ориентираният учебен курс по дисциплината „Морфология на съвременния руски език“ включва:

- лекции – 60 часа (по 30 часа в 4-ти и 5-ти семестър);
- семинарни упражнения – 60 часа (по 30 часа в 4-ти и 5-ти семестър);
- извънаудиторна заетост – 120 часа (60 + 60).

Дисциплината запознава студентите с морфемния състав и дериватологичните процеси в съвременния руски език, с граматичната система на руския език и системните закономерности в нея, със спецификата на частите на речта и различните гледни точки по този въпрос, с особеностите на словоизменението на различните части на речта, както и на тяхната употреба, със значимите имена на руски изследователи в областта, техните идеи и концепции. Курсът е балансиран между актуалния теоретичен поглед към руската морфология и паралела с традиционните подходи; специален акцент се поставя върху компетенциите, необходими за преподаване на съответния материал в училище. Предлаганите теоретични познания в тази област са адекватна основа за ефективно последващо обучение в изследователски или методически магистратури, както и при евентуално обучение в докторантура.

14. Библиография (основни заглавия)

Валгина Н. С., Розенталь Д. Э., Фомина М. И. *Современный русский язык*. Под ред. Н. С. Валгиной. Изд. 6-е, переработанное. Москва: Логос, 2002 (или предыдущие издания). Читать онлайн: <https://www.sinykova.ru/doc/rus_yaz.htm> (май 2026).

Виноградов В. В. *Русский язык. Грамматическое учение о слове*. Отв. ред. Г. А. Золотова. 3-е изд., исправленное. Москва: Высшая школа, 1986 (или предыдущие издания). Электронная версия: <<http://www.slovari.ru/default.aspx?s=0&p=5306>> (май 2026) – для чтения онлайн; <<http://www.twirpx.com/file/69611/>> (май 2026) – для скачивания после бесплатной регистрации.

Земская Е. А. *Современный русский язык. Словообразование*. Москва: Флинта, 2011.

Колесникова С. М. *Современный русский язык. Морфология*. Москва: Юрайт, 2026.

Никольская Т. Е., Ткаченко О. Ю., Шитькова М. М. *Морфология современного русского языка: основы теории, упражнения, задания*. Москва: Мир науки, 2023. <<https://izd-mn.com/PDF/15MNNPU23.pdf>> (май 2026).

Панова, Г. И. *Морфология современного русского литературного языка*. Москва: Юрайт, 2025.

Пантелеев А. Ф., Ковтуненко И. В. *Современный русский язык. Морфемика. Словообразование*. Москва: РИОР, 2025.

Современный русский язык в 3 т. Том 2. Морфология. Учебник и практикум для вузов под ред. С. М. Колесниковой. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Юрайт, 2026.
Суздальцева В. Н., Рахманова Л. И. *Современный русский язык. Лексика. Фразеология. Морфология. Изд. 4-е. Москва: Изд. дом МГУ, 2024.*

15. Планирани учебни дейности и методи на преподаване

Обучението е под формата на лекции и семинари, където студентите имат възможността да се запознаят както с базови (традиционни), така и с актуални морфологични теми, да се обучават по групи, да търсят решения на поставени задачи, да извеждат теоретични положения от предишни знания или обяснени примери и т.н.

- **Лекции**, в които преподавателят влиза и в ролята на фасилитатор на учебния процес и прилага иновативни методи, модели и стилове на преподаване на нови знания;
- **Семинари**, в които преподавателят модерира презентирането на усвоените знания и използване на ноу-хау при изпълнение на задачи и решаване на проблеми, както и подпомага формирането на умения и нагласи по настоящата учебна дисциплина; работа или обучение под пряко наблюдение от преподавателя в структуриран образователен контекст.

Списък от планирани учебни дейности:

- лекции – 30 часа;
- семинарни упражнения – 30 часа;
- извънаудиторна работа – самостоятелно или по групи, където студентите търсят решение на зададени казуси.

В курса, центриран към реализация на компетентностния подход в университета, се използват предимно интерактивни методи на обучение, сред които са: брейнсторминг, казус, мисловна карта, дискусия, SWOT-анализ и др.

16. Методи и критерии на оценяване

Крайната оценка се формира от:

- участие в дискусиите по време на занятията (10 %)
- изпълнение на домашните задачи (10 %)
- две контролни – по една във втората половина на всеки семестър (всяка по 15 %);
- два теста – по един в края на всеки семестър (всеки по 25 %)

Критерии за оценяване: степен на усвояване на метаязыка на морфологията и темите, включени в програмата, умения за прилагане на основните теоретични понятия и термини на практика.

17. Език на преподаване

Руски език

18. Стажове/практика

19. Изготвил описанието

Доц. д-р Юлиана Чакърлова